

DRUŠTVO | NEDELJA 23.10.2011 | 15:01

Natalitet - najveća briga Srbije

IZVOR: VEČERNJE NOVOSTI

Beograd -- Rezultati popisa stanovništva pokazuju da je natalitet najveća briga Srbije. Do 2050. Srbija, prema prognozama, neće imati više od šest miliona stanovnika

 9   7 0

Sa veću da je Srbija od prošlog popisa izgubila najmanje 262.000 duša niko ne zna šta da radi. Država je, i ovoga puta, bez ikakvog plana za povećanje nataliteta, a onaj stari pokrila je prašina. Izgovor je isti - besparica.

A da preče brige od nataliteta nemamo - sve je jasnije. Uz to, čini se da najviše razloga za brigu imaju upravo Srbi jer, dok se sa jedne strane u Crnoj Travi godišnje rodi samo deset beba i umre 80 meštana, u opštinama Novi Pazar,

Preševo i Tutin, gde su Bošnjaci i Albanci većinsko stanovništvo, zabeležen je najveći prirodni priraštaj.

Glavobolja

I dok se čekaju zvanične analize popisa stanovništva, demografi i statističari dele istu glavobolju, ali se razilaze u procenama kojom brzinom nestajemo i koliko nas uopšte ima.

"Stanovništvo Srbije, ukoliko se ovakav trend prirodnog priraštaja nastavi, do 2050. godine neće brojiti više od šest miliona ljudi. Srbija, samo po osnovu prirodnog priraštaja, godišnje gubi između 35.000 i 40.000 građana. To znači da je stanovništvo Srbije u periodu između dva popisa izgubilo najmanje 400.000 stanovnika", prognozira Ivan Marinković, demograf iz Instituta društvenih nauka.

U Republičkom zavodu za statistiku upozoravaju da je spekulacija sa ovim podacima "opasna" i da će se pravi zaključci izvesti tek 15. novembra. Ipak, napominju i da se i njihove crne slutnje lagano obistinjuju.

"U Srbiji već godinama više ljudi umire nego što se rađa, tako da svake godine izgubimo grad približne veličine Apatina, Negotina ili Požarevca. Zato nije iznenađenje da će popis da pokaže da nas je manje. Pitanje je, međutim, za koliko", objašnjava Snežana Lakčević, statističar Republičkog zavoda za statistiku

I dok se stručnjaci usaglašavaju oko brojki, jednoglasni su u otkrivanju nova dva problema. Prvi je starenje stanovništva, a drugi nestajanje sela, varošica i malih gradova. Tako i u Institutu društvenih nauka primećuju da se sve više stanovnika koncentriše u velikim gradovima, ali i strahuju da je i tom trendu uskoro kraj.

VIŠAK SAMO NA PAPIRU

U bazi podataka imamo 7.542.000 obrasca, što je negde za samo oko 3.000 više nego što smo očekivali - kažu u Republičkom zavodu za statistiku. - To ne znači da će toliko Srbija imati stanovnika, jer će iz tog broja ispasti svi koji su popisani dva puta, kao i svi koji, prema međunarodnim standardima popisa, ne mogu da se ubroje u stanovništvo Srbije. To su pre svega strani studenti, ljudi koji zbog posla borave u zemlji kraće od godinu dana.

Egzodus

"Beograd i Novi Sad će u sledećih nekoliko godina nastaviti da rastu, ali samo zbog praznjenja manjih gradova u unutrašnjosti. I to ima svoj kraj, koji, nažalost, nije daleko. Ako se nešto drastično ne promeni na sledećem popisu za 10 godina i prestonica će imati manje žitelja nego što je to slučaj danas. Sela smo već izgubili, a gubimo i borbu za gradove. Beograd, Novi Sad i Niš će poslednji osetiti pad populacije, ali samo zbog egzodusa iz manjih mesta. Ukoliko država ne uredi infrastrukturu i omogući lakši život ljudi daleko od epicentara dešavanja, ovaj scenario je neminovan", priča Marinković

Snežana Lakčević ističe još jednu anomaliju.

Strepimo puno od podatka o prosečnoj starosti građana Srbije. Sumnje podgejavaju i rezultati iz prošlosti. Popis 2002. godine prvi put je pokazao prosečnu starost od 41 godine. A uz to smo otkrili i loš odnos stare i mlade populacije. U toj smo 2002. godini, prvi put, imali smo veći broj starijih od 60 godina, nego mlađih od 15. Pozitivna vest je što se životni vek očito produžava, ali veoma

zabrinjava što se sve manje dece rađa.

Da nije reč o apokaliptičnom scenariju dokazala je i Vlada Republike Srbije, usvojivši Strategiju za podsticaj rađanja, koju je doduše, 2008. godine stavila pod led. U tom su dokumentu alarmantana upozorenja:

Srazmera

"Nivo rađanja je čak 30 odsto ispod potreba prostog obnavljanja stanovništva, što znači da će sledeća generacija žena biti za gotovo jednu trećinu manja po broju u odnosu na sadašnju. U traganju za fertilitetom potrebnim za prosto obnavljanje stanovništva treba znati da najmanje desetak procenata žena ni u budućnosti neće učestvovati u reprodukciji. Otuda poželjna distribucija žena koje rađaju, prema broju rođene dece na kraju reproduktivnog perioda, treba da bude: 11 odsto sa jednim detetom, 44 odsto sa dva deteta i 45 odsto žena sa troje dece, piše u ovom dokumentu.

Toj srazmeri, međutim, nismo ni blizu. A nije ni ostatak starog kontinenta. I mada bi oni najglasniji kao krivca etiketirali socijalističko nasleđe, odnosno "emancipaciju" žena, sve veći broj nuklearnih porodica, liberalan zakon o abortusu, potrošačko društvo, pa i sebičnost... nedovoljno rađanje dece nije boljka samo (nas) siromašnih već i zapadne civilizacije. Tako se, prema računicama demografa, danas čak 61 zemlja suočava sa rađanjem dece ispod potreba proste zamene generacija. I u Ministarstvu rada i socijalne politike ovaj podatak koriste kao osnovni dokaz da "ipak nije sve u novcu".

"Ključni odgovor u vezi problema niskog nataliteta nije u parama", tvrde u ovom ministarstvu uprkos činjenici da svake godine izdvajaju sve više novca upravo za porodičnu zaštitu.

Svoju tezu potkrepljuju i činjenicom da su sve razvijene zemlje pomoću svojih strategija za podršku rađanju, čiji je važan deo bio i finansijska potpora, uspele da podignu nivo završenog fertiliteta samo za 10 procenata.

Boli li zato manje što u 370 seoskih naselja u poslednjoj dekadi nije rođena nijedna beba ili što je svako peto domaćinstvo u seoskim sredinama staračko?

"Nipošto", zaključuju naši sagovornici.

Mrtvo slovo

U predlogu građanskog zakona, čije usvajanje još nije blizu, upisana je i odredba da se i zaposlenim i nezaposlenim majkama, sve do punoletstva deteta, isplaćuje mesečna "demografska naknada" od 20.000 dinara. Oko ove se stavke digla polemika među stručnjacima, a najveći protivnici su svoje odbijanje branili - manjkom para.